

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

3/2015

ročník/volume 25

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 8

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 99 – 100

Dátum vydania/Publication date: 15. júl 2015/July 15, 2015

Informácia/Information

SPRÁVA EURÓPSKEJ KOMISIE O STARNUTÍ OBYVATEĽSTVA

COMISSION REPORT ON POPULATION AGEING

Európska komisia zverejnila v marci 2015 správu o starnutí obyvateľstva v 28 členských krajinách Európskej únie (EÚ28) s výhľadom do roku 2060.

Správa vznikla na podnet Rady Európskej únie pre ekonomické a finančné záležitosti (ECOFIN), ktorá poverila Výbor pre hospodársku politiku (EPC) aktualizovať projekciu výdavkov spojených so starnutím obyvateľstva na základe aktuálnej projekcie populácie Eurostatu (EUROPOP 2013). Je to v poradí už piata správa o dlhodobom výhľade možného vplyvu starnutia obyvateľstva na rozpočet jednotlivých členských krajín EÚ28 (prvýkrát bola takáto správa zverejnená v roku 2001, naposledy v roku 2012).

Aktuálne prezentovaná správa pozostáva z dvoch hlavných častí, ďalej zo štatistických príloh údajov za vybrané vecné oblasti za všetky krajiny, zo sumárnych štatistických príloh za jednotlivé krajiny a z časti, v ktorej sú vysvetlené použité skratky a informačné zdroje.

Prvá časť správy opisuje hlavné demografické a makroekonomické predpoklady, z ktorých sa vychádza pri dlhodobej projekcii do roku 2060. Počet obyvateľov EÚ28 by sa mal podľa posledných odhadov v tomto časovom horizonte mierne zvýšiť, ale veľké zmeny sa odohrajú vo vekovej štruktúre. Kým dnes je v produktívnom veku zhruba 75 % celkovej populácie, do roku 2060 sa tento pomer bude znižovať k 50 %. To znamená, že keď dnes v rámci celej EÚ28 pracujú na jedného dôchodcu štyria zamestnaní, tak v roku 2060 to budú iba dvaja ľudia v produktívnom veku. Medzi jednotlivými členskými krajinami sú rozdiely, ale trend je vo všetkých krajinách nepriaznivý. Uvedený negatívny vývoj sa môže čiastočne stlmiť postupným zvyšovaním veku odchodu do dôchodku aj migrantmi, ale daný problém to nevyrieši.

Postupný úbytok pracovných síl sa prejaví na nižšej miere rastu výkonnosti európskej ekonomiky v porovnaní hlavne s predkrízovým obdobím. Podľa prognózy by mala európska ekonomika po zohľadnení alternatívnych scenárov rásť v neskorších dekádach v priemere zhruba medzi 1,16 – 1,59 %.

V druhej časti správy sú podkapitoly venované problematike dlhodobého prognózovania výdavkov spojených so starnutím obyvateľstva vo väzbe na dôchodky, zdravotnú starostlivosť, dlhodobú starostlivosť, vzdelávanie a dávky v nezamestnanosti. Pri jednotlivých oblastiach sa uvádza metodika aj určité špecifiká v politike jednotlivých krajín. Dosť podrobne je zmapovaný aktuálny stav daných

oblastí v jednotlivých krajinách a naznačené sú očakávané zmeny rôznych súvislostí vrátane očakávaného vývoja podielu jednotlivých druhov výdavkov vzhľadom na objem hrubého domáceho produktu (HDP) aj po zohľadnení rôznych variantných scenárov. Každá parciálna podkapitola obsahuje aj porovnanie získaných výsledkov s výsledkami z predchádzajúcej správy z roku 2012.

Množstvo tabuliek a grafov v textových častiach umožňuje čitateľovi vytvoriť si plastický obraz o stave, ale aj o očakávanom vývoji rôznych charakteristík spojených so starnutím populácie vo vzdialenejšom časovom horizonte. Údaje o ukazovateľoch za jednotlivé parciálne oblasti podľa krajín dávajú možnosť porovnávania medzi jednotlivými krajinami navzájom aj vo vzťahu k agregovaným celkom za EÚ28 a eurozónu.

Z tejto správy sa môžeme napr. dozvedieť, že predpokladaný vek odchodu do dôchodku na Slovensku a v EÚ28 je podľa odborníkov Európskej komisie projektovaný takto:

Obyvatelia	Územie	2020	2040	2060
Muži	SR	61,9	63,6	66,2
	EÚ28	64,4	65,0	65,3
Ženy	SR	61,7	63,3	65,9
	EÚ28	63,6	64,5	64,8

Správa prináša množstvo poznatkov, ktoré signalizujú, akým ekonomickým, rozpočtovým a spoločenským výzvam bude potrebné čeliť v nasledujúcich dekádach. Je zjavné, že demografické zmeny budú mať veľký vplyv najmä na udržateľnosť súčasných sociálnych modelov a vyžadujú si zásadné reformy predovšetkým v sociálnom a dôchodkovom zabezpečení, ako aj v zdravotníctve a v politike trhu práce.

Poznatky zo správy Európskej komisie o starnutí sa už premietajú do diskusie o jednotlivých politikách na úrovni Európskej únie, ale postupne aj v jednotlivých členských krajinách. Sú napr. podkladom na vypracúvanie dlhodobých stratégií (aktuálne napr. stratégie Európa 20 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast). Sledovanie vývoja rôznych druhov výdavkov v jednotlivých krajinách má pre Európsku komisiu veľký význam pri každoročnom hodnotení udržateľnosti verejných financií realizovaných na základe Paktu stability a rastu. Vo všeobecnosti sú tieto informácie nevyhnutné v každej krajine na analýzu vplyvu starnutia na trh práce a potenciálny hospodársky rast.

Správa Európskej komisie o starnutí obyvateľstva je verejne dostupná na: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2015/pdf/ee3_en.pdf.

Ing. MIKULÁŠ CÁR, PhD.

Autor je expert Národnej banky Slovenska so špecializáciou na makroekonomické súvislosti trhu s bývaním.